

Brainstorm Ouderenbeleid Voorschoten, conceptverslag 14 oktober 2008

In de kadernota WMO is aangekondigd, dat de gemeente in 2008 en 2009 een aantal uitwerkingsnota's zal produceren, waaronder een nota Ouderenbeleid. Omdat ervaringen uit de praktijk een belangrijke informatiebron zijn voor het gemeentelijk beleid, heeft de gemeente op 14 oktober 2008 een brainstormmiddag georganiseerd voor vertegenwoordigers van organisaties die werken met en voor ouderen. Dit is het verslag van deze bijeenkomst. Het programma en de lijst van deelnemers zijn opgenomen als bijlagen.

De opzet van het programma was als volgt:

- inventarisatie van de verwachtingen van de deelnemers
- centrale presentatie over het gebruik van voorzieningen
- werken in vier gemengde werkgroepjes van elk 5 personen. Onderwerpen:
 - aangeven van goed is geregeld
 - knelpunten opsommen en prioriteren
 - debatteren over mogelijke oplossingen.

1. Verwachtingen

De brainstorm begon met de vraag wat de deelnemers van de bijeenkomst verwachten.

Gemeentelijke visie op ouderenbeleid

Enkele deelnemers waren van mening, dat alvorens we over knelpunten en oplossingen gaan praten, de gemeente eerst haar visie over het ouderenbeleid moet formuleren. Immers, zo vond men, de richting van het beleid bepaalt voor een belangrijk deel de mogelijkheden in de uitvoering. De gespreksleider gaf aan, dat de hoofdlijnen van het gemeentelijk beleid, ook die van het ouderenbeleid, in feite vaststaan. Ze zijn onder andere vastgelegd in de kadernota WMO en de onlangs verschenen nota Vrijwilligersbeleid. Dit beleid kan als volgt worden samengevat:

Zilveren kracht: vergrijzing biedt kansen

Vergrijzing is niet louter een probleem, maar **biedt** ook **kansen**. Steeds meer mensen blijven tot op hoge leeftijd gezond, vitaal en actief. Het is belangrijk dat zij hun kennis, levenservaring en –wijsheid beschikbaar stellen aan de gemeenschap en dat de gemeenschap daar gebruik van maakt.

Volwaardig burgerschap

De gemeente streeft naar **volwaardig burgerschap** voor ouderen. Ouderen moeten **zo** lang mogelijk thuis wonen en participeren aan de samenleving. Zij zijn hiervoor in de eerste plaats zelf verantwoordelijk. De gemeente biedt hierbij ondersteuning in de vorm van een aantal algemene en categoriale voorzieningen, zoals recreatieve en sociaal-culturele activiteiten, warme maaltijden en alarmering. Andere voorbeelden zijn het gereduceerd tarief voor de bibliotheek, de cirkelbus en de subsidie voor stichting Gezond Voorschoten.

Zorgvangnet

Als met het vorderen van de jaren de lichamelijke, en soms ook geestelijke, gezondheid toch achteruit gaat, biedt de gemeente een **zorgvangnet**. Ouderen die niet meer goed in staat zijn voor zichzelf te zorgen en die zich niet meer zelfstandig buitenshuis kunnen begeven, hebben recht op voorzieningen, zoals woningaanpassing, een rolstoel of scootmobiel of hulp aan huis. Echter, dit recht ontstaat pas als kan worden aangetoond, dat het eigen sociale netwerk onvoldoende hulp kan bieden.

Informatie, advies, professionele ondersteuning en coördinatie

Om bovenstaande hoofdlijnen te ondersteunen spant de gemeente zich in voor:

- Stimuleren van vrijwilligerswerk en ondersteuning van mantelzorgers
- Ondersteunen van coördinatie van de afstemming tussen de verschillende organisaties en instanties
- Faciliteren van voorlichting over voorzieningen voor ouderen

Notitie ouderenbeleid 2000

Een vraag was of de vorige nota Ouderenbeleid zou worden geëvalueerd. Het zou interessant zijn te zien wat er van de voornemens terecht is gekomen. De gespreksleider antwoordde dat de nota dateert van 2000 en dat er volgens hem weinig concrete voornemens in stonden dat er dan ook weinig te evalueren valt. De aanwezigen stemden daarmee in.

Inspraakprocedure

Aandacht werd gevraagd voor het nauwkeurig volgen van de formele inspraakprocedure. Toegezegd werd dat uiteraard gebeurt.

Financiële kader

Tenslotte was iemand benieuwd naar het financiële kader: zijn er extra middelen beschikbaar? Geantwoord is dat het financiële kader is vastgelegd in de meerjarenbegroting van de gemeente. Over de beschikbaarheid van extra budget voor ouderenbeleid kunnen nu nog geen uitspraken worden gedaan. Het is aan het college om eventueel aan de Gemeenteraad voorstellen te doen voor nieuw beleid of verschuivingen binnen de bestaande begroting.

2. Resultaten

2.1. Wat gaat goed

- Cirkelbus: mag worden uitgebreid (3 * genoemd)
- Wegwijzer (3*)
- Sociaal Cultureel werk voor ouderen (3*)
- Tafeltje Dekje (1*)
- Vrijwilligerswerk (1*)
- 1^e lijnszorg (behalve in weekeinde en 's nachts) (1*)

2.2. Knelpunten

De knelpunten zijn gerubriceerd naar de 7 levensdomeinen, zoals die ook voorkomen in de Ouderennota van het kabinet:

1. actieve bijdrage leveren aan de gemeenschap

- sociaal isolement (8 *)

2. Gezond blijven

- slechte bereikbaarheid huisartsenpost 's avonds en in weekeinde (11*)
- matige kwaliteit huishoudelijke verzorging thuiszorg (9*)

3. Inkomen op peil houden

- matig gebruik van gemeentelijke minimaregelingen (5*)

4. Wonen

- woonvoorzieningen voor modale ouderen (3*)
- betaalbare seniorenwoningen met gemeenschappelijke ruimte (3*)

5. Vrij en veilig bewegen

- toegankelijkheid openbare ruimte (5*)
- uitbreiding bestaande vervoersmogelijkheden (2*)
- onvoldoende toezicht op naleving van regelgeving; bijvoorbeeld reclameborden op stoep (1*)

6. Zorg verzekeren

- hulp- en advieswinkel (6*)
- voorlichting en publicaties over zorgvoorzieningen (0*)
- uitbreiding (pg) verpleeghuiszorg (somatisch is voldoende) (0*)
- wegwijzer naar de mensen (0*)

7. Waardig sterven

- niets genoemd

8. zilveren kracht (extra sheet voor algemene opmerkingen)

- visie vanuit ketens / onvoldoende afstemming tussen verschillende organisaties (8*)

Conclusie; prioriteitsvolgorde knelpunten

Knelpunt	Aantal stickers
Huisartsenpost	11
Kwaliteit thuiszorg	9
Ketenafstemming	8
Sociaal isolement	8
Hulp- en advieswinkel	7
Betaalbare woonvoorziening	3+3
Openbare ruimte	5
Minimabeleid	5

2.3. Oplossingen

De deelnemers werd verzocht aan te geven:

- basisvisie
- Hoe de oplossing eruit zou moeten zien
- Welke organisaties met de uitvoering zouden moeten worden belast
- Wat de rol zou moeten zijn van de gemeente

1. actieve bijdrage leveren aan de gemeenschap

2. Gezond blijven

Knelpunt	slechte bereikbaarheid huisartsenpost 's avonds en in weekeinde (11*)
Visie	Accepteren dat er geen huisartsenpost zal komen. Andere oplossing met gebruik making van bestaande infrastructuur. 'Veilige woonomgeving' als uitgangspunt. Niet oudere naar huisarts, maar arts naar de oudere.
Hoe	Centraal meldnummer via bestaande infrastructuur van de 24-uurs-

	<p>bereikbaarheid: Alarmering, AMW, verpleeghuisarts... Professional (verpleegkundige) gaat bij oudere thuis checken of huisarts of spoedeisende hulp nodig is of dat het nog kan wachten tot morgen. Indien ja: huisarts komt of cliënt wordt vervoerd naar huisartsenpost</p>
Door wie	<p>Samenwerkingsverband tussen tenminste: Huisartsenoverleg verpleeghuizen Thuiszorg CIZ Zorgverzekeraars Woningbouwvereniging SWOV</p>
Rol gemeente	Actief regisseren

Knelpunt	Sociaal isolement, in het bijzonder in verzorgingshuizen
Visie	<p>Oorzaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ In de persoon gelegen ▪ Afbrokkelend netwerk ▪ Onvoldoende middelen voor verplaatsing ▪ Steeds minder behoefte aan contact <p>Wederkerigheid: de oudere kan iets teruggeven aan de vrijwillige bezoeker: coaching, levenswijsheid.</p>
Hoe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderzoek doen naar informatie uit de welzijnsbezoeken ▪ Belcirkels uitbreiden ▪ Vrijwilligers specifiek rekruteren (ook bij scholen) ▪ Huisarts gebruiken als 'vindplaats' ▪ Betere afstemming tussen ketenpartners
Door wie	SWOV
Rol gemeente	<p>Stimuleren / regisseren van vrijwilligerswerk Regie voeren op afstemming</p>

3. Inkomen op peil houden

Knelpunt	matig gebruik van gemeentelijke minimaregelingen
Visie	<p>Door marktwerking is kwaliteit hh omlaag gegaan Thuishulp moet beschikken over deskundigheid om problemen te signaleren van problemen</p>
Hoe	Salaris van verzorgende omhoog
Door wie	Gemeente
Rol gemeente	Kwaliteitseisen formuleren in de aanbesteding

Knelpunt	Ontbreken sociaal raadslieden
Visie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwijtscheldingsformulieren van de gemeente zijn te ingewikkeld ▪ Gebruik van gemeentelijke aanvullende inkomensvoorzieningen is te laag ▪ ± 50 ouderen maken gebruik, schatting is dat 200 mensen het nodig hebben ▪ raadswinkel Leiden gaat over formele bezwaar- en beroepsprocedures, niet over hulp bij invullen formulieren

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ouderenadviseurs hebben niet altijd de kennis in huis over complexe regelgeving en procedures.
Hoe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezuiniging op Sociaal Raadsliedenwerk terugdraaien ▪ koppelen gegevens Sociale Zaken met Sociale Verzekeringsbank ▪ automatische kwijtschelding ▪ verbeteren voorlichting (let op: 25 % leest niet de lokale krantjes) ▪ voedselbank als vindplaats ▪ norm BB voor ouderen ophogen van 110 naar 120 procent bijstandsnorm
Door wie	afstemmen tussen AMW, Schuldhulpverlening, SWOV en gemeente
Rol gemeente	Voortouw nemen

4. Wonen

hierop is niet verder ingegaan

5. Vrij en veilig bewegen

Knelpunt	Openbare ruimte is niet overal even veilig en toegankelijk voor ouderen
Visie	
Hoe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Handhaven uitstallingenbeleid ▪ Intensiveren onderhoud stoepen ▪ Winkeliers benaderen met vraag of ze sticker toegankelijkheid willen plakken ▪ Speciale parkeerhaventjes voor rollators in openbare ruimte ▪ Meer zitbankjes
Door wie	Advies vragen aan Adviesgroep Toegankelijkheid
Rol gemeente	Primair verantwoordelijk voor onderhoud en handhaving Regisseren

6. Zorg verzekeren

Knelpunt	matige kwaliteit huishoudelijke verzorging
Visie	Door marktwerking is kwaliteit huish. verzorging omlaag gegaan Thuishulp moet beschikken kunnen signaleren van problemen
Hoe	Salaris van verzorgende omhoog
Door wie	Gemeente
Rol gemeente	Kwaliteitseisen formuleren in de aanbesteding

7. Waardig sterven

Niets genoemd

8. zilveren kracht

Knelpunt	Onvoldoende afstemming tussen organisaties op terrein van wonen, welzijn, zorg
Visie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorg- en welzijnsvoorzieningen moeten in de buurten, zeker daar waar relatief veel minder vermogende oudere wonen. ▪ Woonzorgzônes instellen.
Hoe	

Door wie	Gemeente moet hierop een visie ontwikkelen
Rol gemeente	Voortrekker